

Onderzoeksrapportage MijnBurgemeester Leiden - Ambtenaren

De gemeente Leiden is op zoek naar een nieuwe burgemeester. Als onderdeel van deze zoektocht heeft de gemeente ambtenaren gevraagd naar wat voor persoon de gemeente op zoek moet. Wat zijn volgens ambtenaren belangrijke eigenschappen voor de nieuwe burgemeester? En aan wat voor persoon denken zij wanneer zij de nieuwe burgemeester voor zich zien?

Datum: 15 december 2023

Aantal deelnemers: 143

In opdracht van: gemeente Leiden

In deze rapportage

INHOUDSOPGAVE

In deze rapportage	2
Aanleiding onderzoek	3
Samenvatting resultaten	5
Resultaten consultatie	7
Stellingen.....	7
Kenmerken.....	13
Open vragen.....	14
Onderzoeksverantwoording	18
Bijlage 1: Typen burgemeesters	19

Aanleiding onderzoek

HOOFDSTUK 1

De tool ‘MijnBurgemeester’

De gemeente Leiden is op zoek naar een nieuwe burgemeester. Om inzicht te krijgen in wat voor iemand de inwoners graag zien als toekomstige burgemeester heeft Citisens de MijnBurgemeester-tool ontwikkeld. Gemeente Leiden is daarnaast benieuwd wat voor iemand de ambtenaren van de gemeente graag zien als nieuwe burgemeester. Om hierachter te komen is dezelfde tool uitgezet onder de ambtenaren van de gemeente. Via een online vragenlijst hebben de ambtenaren van Leiden hun mening gegeven aan de hand van tien stellingen, een lijst met kenmerken en twee open vragen. De resultaten van de consultatie en bij wat voor type burgemeester de voorkeur van de ambtenaren van Leiden ligt, leest u in deze rapportage. Door afronding tellen de percentages in deze rapportage niet altijd op tot 100%.

4 Burgemeestertypen

Verschillende mensen verschillen van mening over wat iemand voor hen de ideale burgemeester maakt. Om deze verschillende ideeën te vatten ontwikkelde Citisens de MijnBurgemeester-tool, waarin onderscheid wordt gemaakt tussen vier verschillende typen burgemeesters. Deze typering werd opgesteld aan de hand van een combinatie van literatuurstudie en datagedreven onderzoek. Op basis van wetenschappelijke publicaties over leiderschapstijlen werden vier dimensies geïdentificeerd: leiderschapsoriëntatie, omgang met macht, taakoriëntatie en communicatiestijl. Vervolgens zette Citisens in 2022 een onderzoek uit onder het Citisens panel waarbij invullers werden gevraagd wat iemand voor hen een ideale burgemeester maakt. Aan de hand van de resultaten van dit onderzoek werd voor elk van de vier dimensies in kaart gebracht wat de stijlvoorkeuren van de respondenten waren en hoe deze van elkaar verschilden. Dit werd gebruikt als input voor het opstellen van een stellingenset voor elk van de vier dimensies. Door middel van een clusteranalyse zijn vervolgens vier typen burgemeesters opgesteld:

1. Efficiënte Probleemoplosser: resultaat gedreven, op zoek naar oplossingen.
2. Trouwe Beschermmer: blik vooral gericht op het heden, behoudend.
3. Enthousiaste Aanvoerder: zoekt de grenzen op, niet bang voor verandering.
4. Kritische Coach: gefocust op samenwerking, aandacht voor een goed proces.

Aan de hand van de MijnBurgemeester-tool kregen de ambtenaren uit Leiden te zien welk type burgemeester het best past bij de antwoorden die zij gaven. Naast een weergave van de resultaten per stelling, leest u in deze rapportage ook op welk type burgemeester de ambtenaren van Leiden het vaakst uitkwamen. De beschrijvingen die de invullers te zien kregen voor elk van de vier verschillende typen vindt u in bijlage 1.

Invullers bereiken

De vragenlijst werd via een open link aan de ambtenaren van Leiden gestuurd. Deze was toegankelijk via computer, tablet en smartphone.

143 respondenten

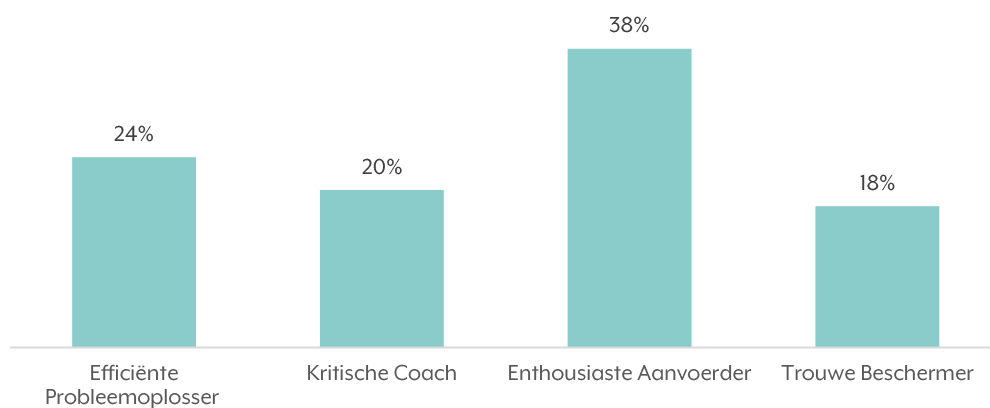
Uiteindelijk hebben de antwoorden van 143 ambtenaren die de MijnBurgemeester-tool invulden geleid tot de inzichten die u leest in deze rapportage. Een toelichting op de analyse leest u in de onderzoeksverantwoording.

Samenvatting resultaten

HOOFDSTUK 2

Type burgemeester

De antwoorden die de invullers gaven op tien stellingen, verdeeld over de vier dimensies, leiden voor iedere invuller tot een voorkeur voor één van de vier typen burgemeesters. Aan het eind van de vragenlijst kregen deelnemers een typering te zien van de burgemeester die het best bij hun mening past. Net als bij de vragenlijst voor inwoners kwamen de meeste ambtenaren uit op een **Enthousiaste Aanvoerder** gevolgd door een **Efficiënte Probleemoplosser**, zoals blijkt uit onderstaande figuur. Enthousiaste Aanvoerders worden getypeerd door het opzoeken van grenzen. Zij hebben hun blik gericht op de toekomst, schuwen verandering niet, en betrekken anderen graag bij hun plannen. Efficiënte Probleemoplossers worden getypeerd door hun focus op resultaten en hun doelgerichtheid. Ze beoordelen per situatie wat er nodig is voor een zo goed mogelijke uitkomst.

Type burgemeester	%
Efficiënte Probleemoplosser	24%
Trouwe Beschermer	20%
Enthousiaste Aanvoerder	38%
Kritische Coach	18%

Uitkomst per stelling

Ambtenaren van de gemeente Leiden zijn over de meeste dingen met elkaar eens wat betreft de nieuwe burgemeester van de gemeente. Zo hebben zij een duidelijke voorkeur voor een **stabiele factor**, in plaats van een enthousiaste vernieuwer. Daarnaast geven zij net als inwoners de voorkeur aan een burgemeester die zich **richt op de uitdagingen van de toekomst**, in plaats van de uitdagingen van vandaag. Ook hebben zij graag een burgemeester die een **burgervader/-moeder** is en haar of zijn **gevoelens laat zien**. Dit komt ook overeen met de antwoorden van inwoners. Verder vinden ambtenaren van de gemeente Leiden het belangrijk om een burgemeester te hebben met een **informele houding**. Daarnaast hebben ambtenaren een voorkeur voor een burgemeester die **snel actie onderneemt**, maar ook bij dreigend gevaar met betrokkenen **om tafel gaat** en bij overlast **in gesprek gaat**. Tot slot geven ambtenaren de voorkeur aan een burgemeester die **ergens voor staat**, in plaats van strikt onpartijdig is.

Op één punt is minder overeenstemming onder ambtenaren van de gemeente Leiden: zij zijn verdeeld of een nieuwe burgemeester moet gaan voor een goede sfeer of voor het beste resultaten. Hierbij wordt vaker gekozen voor **een goede sfeer**.

Gemeente Leiden wordt omschreven met de woorden betrokken en trots

Invullers van de MijnBurgemeester tool konden uit een lijst van zeven vooraf geselecteerde en geteste kenmerken er twee selecteren die hun gemeente voor hen typeert. Hierbij omschrijven ambtenaren net als inwoners hun gemeente het vaakst als **betrokken**. Daarna wordt het vaakst gekozen voor **'trots'**.

Open vragen

Als ambtenaren van de gemeente Leiden de nieuwe burgemeester één plek in de gemeente zouden mogen laten zien, wordt **de Burcht** net als bij inwoners het vaakst genoemd. Daarnaast vinden ambtenaren het belangrijk dat de nieuwe burgemeester **in gesprek gaat met inwoners** van de gemeente. Ze nemen haar of hem dan ook graag mee naar plekken waar zij of hij in gesprek kan gaan met Leidenaren.

Gevraagd wat voor iemand zij voor zich zien bij een nieuwe burgemeester, noemen ambtenaren voornamelijk een **betrokken** iemand, die er **voor iedereen** is en **hart heeft voor Leiden**.

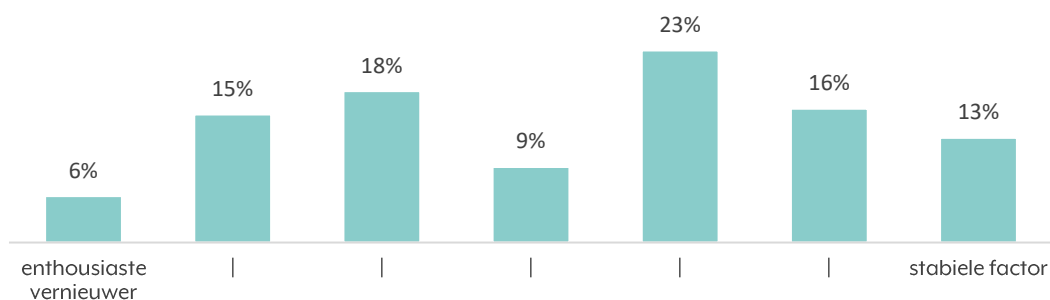
Resultaten consultatie

HOOFDSTUK 3

Hieronder vindt u de resultaten van de tien stellingen waarover ambtenaren van de gemeente Leiden hun mening hebben gegeven. Bij elke stelling kon men aangeven welke eigenschap of welk gedragsvoorbeeld zij belangrijk vinden voor hun nieuwe burgemeester. Deelnemers konden zich positioneren op een zevenpuntsschaal om hun mening weer te geven.

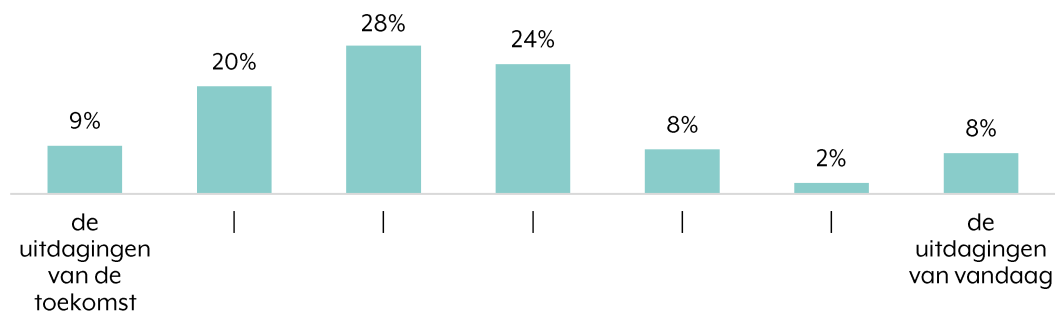
Stellingen

Enthousiaste vernieuwer of stabiele factor

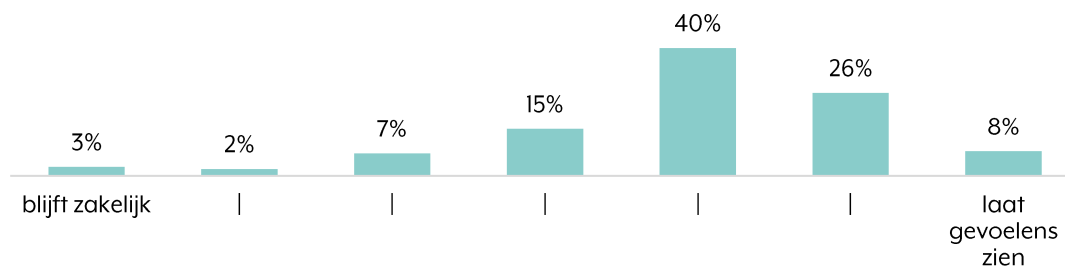
Mijn burgemeester is een: enthousiaste vernieuwer / stabiele factor						
Enthousiaste vernieuwer	1	2	3	4	5	Stabiele factor
6%	15%	18%	9%	23%	16%	13%

Uitdagingen van de toekomst of vandaag

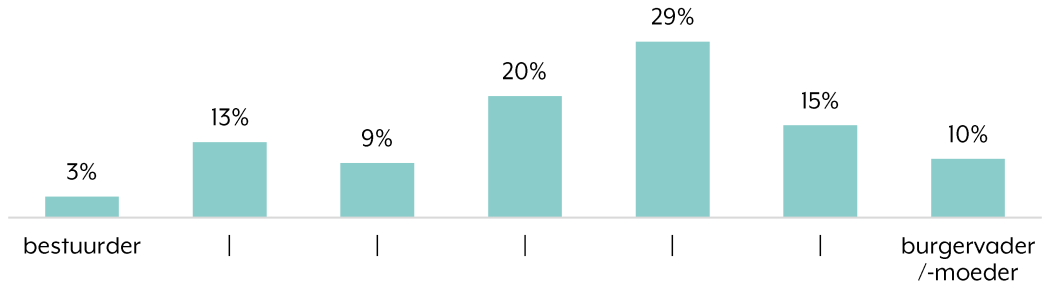
Mijn burgemeester richt zich op: uitdagingen van de toekomst / uitdagingen van vandaag						
Uitdagingen van de toekomst						Uitdagingen van vandaag
9%	20%	28%	24%	8%	2%	8%

Blijft zakelijk of laat gevoelens zien

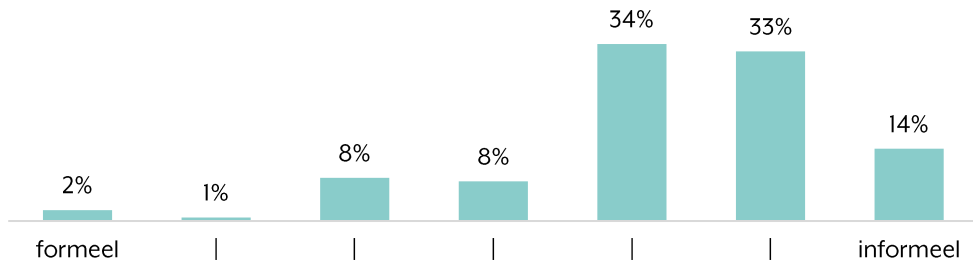
Mijn burgemeester: blijft zakelijk / laat gevoelens zien						
Blijft zakelijk						Laat gevoelens zien
3%	2%	7%	15%	40%	26%	8%

Bestuurder of burgervader/-moeder

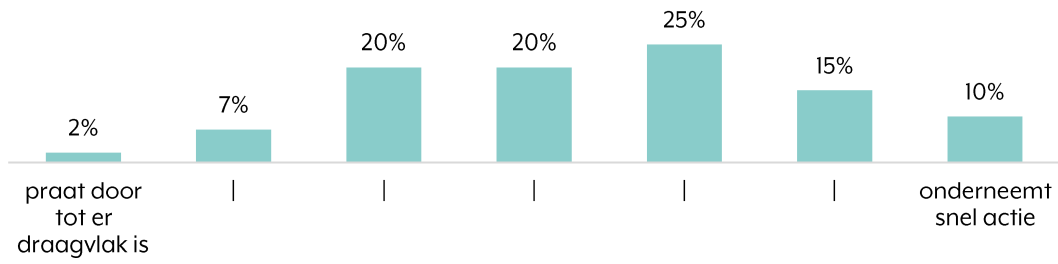
Mijn burgemeester is vooral: bestuurder / burgervader/-moeder						
Bestuurder						Burgervader- /moeder
3%	13%	9%	20%	29%	15%	10%

Formeel of informeel

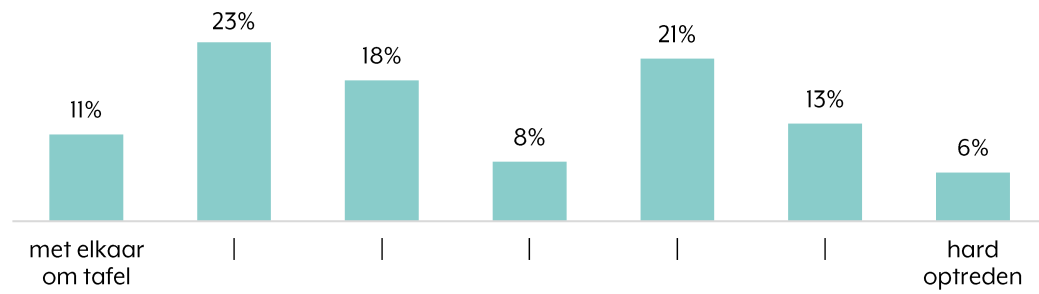
De houding van mijn burgemeester is: formeel / informeel						
Formeel						Informeel
2%	1%	8%	8%	34%	33%	14%

Praten tot er draagvlak is of snel actie ondernemen

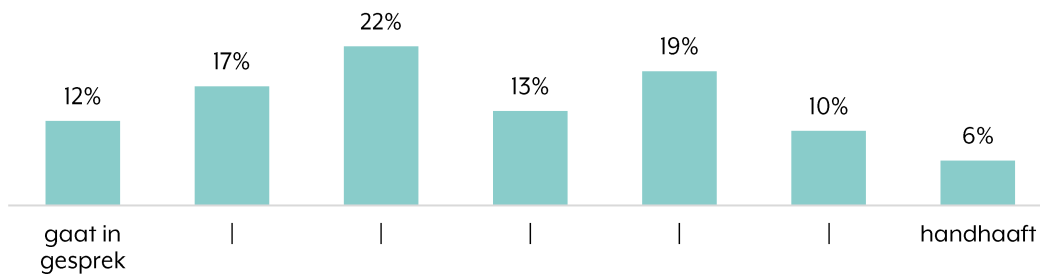
Mijn burgemeester: praat door tot er draagvlak is / onderneemt snel actie						
Praat door tot er draagvlak is						Onderneemt snel actie
2%	7%	20%	20%	25%	15%	10%

Met elkaar om tafel of hard optreden

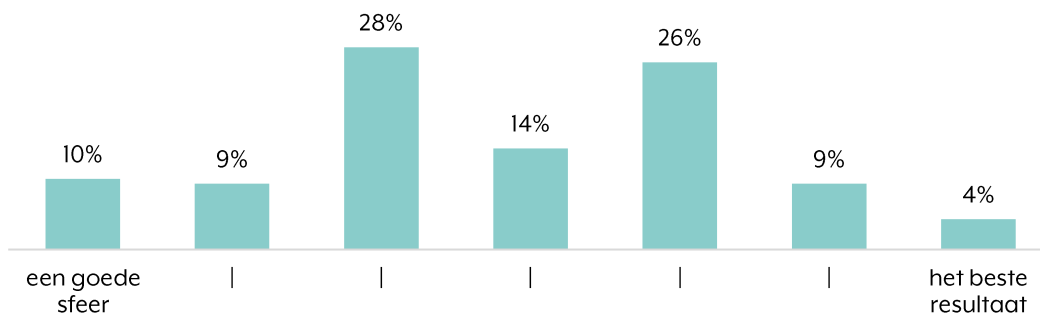
Mijn burgemeester bij dreigend gevaar: met elkaar om tafel / hard optreden						
Met elkaar om tafel						Hard optreden
11%	23%	18%	8%	21%	13%	6%

In gesprek gaan of handhaven

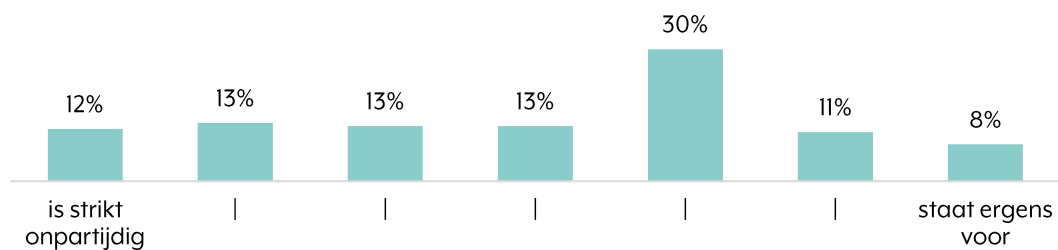
Mijn burgemeester bij overlast: gaat in gesprek / handhaaft						
Gaat in gesprek						Handhaaft
12%	17%	22%	13%	19%	10%	6%

Een goede sfeer of het beste resultaat

Mijn burgemeester gaat voor: een goede sfeer / het beste resultaat						
Een goede sfeer						Het beste resultaat
10%	9%	28%	14%	26%	9%	4%

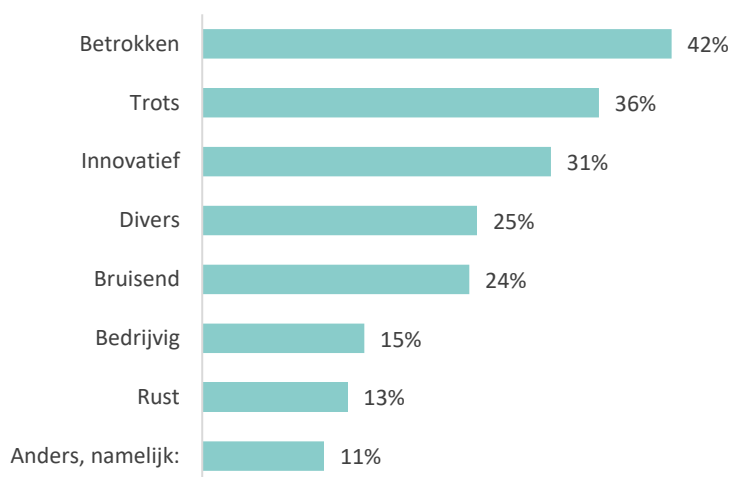
Strikt onpartijdig of ergens voor staan

Mijn burgemeester: is strikt onpartijdig / staat ergens voor						
Is strikt onpartijdig						Staat ergens voor
12%	13%	13%	13%	30%	11%	8%

Kenmerken

Ambtenaren van de gemeente Leiden werd gevraagd welke woorden zij vinden dat het karakter van hun gemeente omschrijven. Ze konden hierbij kiezen uit zeven verschillende termen. De meeste ambtenaren kiezen hierbij voor betrokken. Daarnaast werden 'Trots' en 'Innovatief' door een deel van de ambtenaren gekozen.

Welke twee woorden omschrijven het karakter van uw gemeente het best?	
Betrokken	42%
Trots	36%
Innovatief	31%
Divers	25%
Bruisend	24%
Bedrijvig	15%
Rust	13%
Anders, namelijk:	11%

Open vragen

Ambtenaren is de volgende open vraag voorgelegd: 'Als u de burgemeester van Leiden één plek in de gemeente zou kunnen laten zien, welke plek zou dit dan zijn en waarom?'. Hier komen veel verschillende locaties naar voren, die voor een deel vergelijkbaar zijn met de antwoorden van inwoners. De antwoorden staan hieronder samengevat rondom een aantal veelgenoemde plaatsen.

Thema	Korte omschrijving
... de Burcht	Net als de inwoners van Leiden, nemen ambtenaren de nieuwe burgemeester graag mee naar de Burcht voor het uitzicht en vanwege de geschiedenis.
	<i>Quote: "De Burcht, de oorsprong van Leiden en een goede gelegenheid om al wandelend een goed gesprek te voeren met een mooi uitzicht over de stad."</i>
... plekken waar de nieuwe burgemeester in gesprek kan gaan met inwoners	Ambtenaren van de gemeente Leiden vinden het belangrijk dat de nieuwe burgemeester in gesprek gaat met inwoners. Ze noemen daarom verschillende wijken of locaties in de gemeente waar mensen samenkomen of naartoe gaan voor hulp. Hier nemen ze de burgemeester graag mee naartoe, om te laten zien wat er speelt in de gemeente.
	<i>Quote: "De praatkassa van de supermarkt (-en) van de wijken, van de Merenwijk tm Zuid-West, de Stevenshof tot en met Roomburg en alles er tussenin :-). In de supermarkt zie je de afspiegeling van de bewoners van de gemeente Leiden, achter de praatkassa kan je gelijk in gesprek."</i>
	<i>Quote: "De wijken in Leiden waar de stille motoren van de gemeente wonen en werken. Dit zijn Leidenaren die veel voor de gemeente betekenen en doen, maar niet altijd gezien en gehoord worden."</i>

Quote: “De voedselbank. De Leidse binnenstad en veel van de wijken eromheen zijn erg rijk. De mensen die daar wonen zijn ook degenen die de weg naar de politiek het makkelijkst weten te vinden. Het is erg belangrijk dat er oog blijft voor het feit dat de mensen die een burgemeester dagelijks ziet geen doorsnee van de samenleving zijn.”

Ambtenaren is daarnaast ook de volgende open vraag voorgelegd: 'Als ik denk aan de nieuwe burgemeester van Leiden, dan zie ik iemand die...'. Ook hierbij zijn veel overeenkomsten te zien met de antwoorden van inwoners. De antwoorden staan hieronder samengevat rondom enkele veelgenoemde eigenschappen.

Thema	Korte omschrijving
<p>... betrokken is</p>	<p>Net als inwoners vinden ambtenaren het belangrijk dat de nieuwe burgemeester betrokken is bij de stad, haar inwoners en de organisatie. Een nieuwe burgemeester moet weten wat er speelt, benaderbaar zijn en in gesprek gaan met inwoners.</p> <p><i>Quote: "Betrokken is bij de medewerkers van de gemeente en gemeentelijke organisaties en bij de burgers van de stad."</i></p> <p><i>Quote: "Die betrokken is, informeel is en goed kan praten op een begrijpelijke manier met inwoners."</i></p>
<p>... er voor iedereen is</p>	<p>Daarnaast zien ambtenaren graag een nieuwe burgemeester die iedereen betreft. Zij vinden het belangrijk dat een nieuwe burgemeester boven de partijen staat en groepen met elkaar verbindt.</p> <p><i>Quote: "...inclusief is: er is voor iedereen."</i></p> <p><i>Quote: "Boven de partijen staat, er voor iedereen is ongeacht religie, ras, sekse enz."</i></p> <p><i>Quote: "Betrokken, de stad kent en partijen weet te binden (cohesie). Hij zorgt voor een goede bestuurlijke situatie met oog voor iedereen."</i></p>
<p>... hart voor Leiden heeft</p>	<p>Tot slot vinden ambtenaren het belangrijk dat de nieuwe burgemeester de stad niet alleen goed kent of leert kennen, maar ook hart voor de stad heeft en trots is op Leiden.</p> <p><i>Quote: "met hart voor de stad en zijn mensen. Op Leiden moet je trots zijn. En dat moet hij/zij/onzijdig uitstralen."</i></p>

Quote: “Sterk is en een groot hart voor de stad en zijn inwoners heeft. Meeleeft bij wat er in een stad als Leiden gebeurt.”

Onderzoeksverantwoording

HOOFDSTUK 4

Veldwerk

Dit onderzoek is uitgevoerd van 20 november tot en met 10 december 2023. Het onderzoek werd via een open link verspreid onder de ambtenaren van de gemeente Leiden. In totaal is de vragenlijst 143 keer ingevuld.

Stellingen

De vragenlijst bestond uit tien stellingen, waarop invullers konden aangeven welke eigenschap of welk gedragsvoorbeeld zij belangrijk vinden voor hun nieuwe burgemeester. Deze stellingenset is ontwikkeld door Citisens, op basis van onderzoek naar leiderschapsstijlen van burgemeesters.

In 2022 is door Citisens een onderzoek uitgevoerd onder leden van het Citisens panel, waarbij hen is gevraagd wat een burgemeester voor hen de ideale burgemeester maakt. Ook zijn aan de hand van diverse wetenschappelijke publicaties over leiderschapsstijlen vier dimensies ontleend die leiderschap karakteriseren: 1) leiderschapsoriëntatie, 2) omgang met macht, 3) taakoriëntatie en 4) communicatiestijl. Op basis van de verzamelde data uit het Citisens panel zijn stellingen toegekend aan elk van deze vier dimensies. In de consultatie worden niet alle stellingen die behoren tot de dimensies getoond.

Door middel van een clusteranalyse zijn er aan de hand van de vier dimensies verschillende typen burgemeesters te onderscheiden. Deze vier typen (Efficiënte Probleemoplosser, Trouwe Beschermer, Enthousiaste Aanvoerder en Kritische Coach) vormen de basis voor de uitkomsten van de MijnBurgemeester-tool. Het type burgemeester dat het beste past bij de antwoorden die invullers gaven kregen zij aan het eind van de vragenlijst te zien. De beschrijving, zoals deze getoond werd, vindt u in bijlage 1.

Bijlage 1: Typen burgemeesters

Hieronder ziet u de omschrijvingen van de vier typen burgemeesters die de invullers aan het eind van de vragenlijst te zien kregen. Elke invuller kreeg het type te zien dat het meest overeen kwam met hun antwoorden op de stellingen. Daarnaast hadden zij de mogelijkheid om door te klikken en een omschrijving van alle vier de typen te lezen.

Efficiënte Probleemoplosser

“Waar een wil is, is een weg!”

Probleemoplossers hebben hun blik gericht op het hier en nu, en gaan recht op hun doel af. Vaak zijn dit doelen die door anderen zijn gekozen en vastgesteld.

Onderweg gaan zij moeilijkheden niet uit de weg. Sterker nog, probleemoplossers gaan actief aan de slag met het zoeken naar een oplossing. Zoals de naam al doet vermoeden, denkt dit type liever vanuit mogelijkheden dan belemmeringen.

Dat komt omdat de probleemoplosser resultaten wil boeken. Ze kiezen voor houding die daar op dat moment bij helpt: formeel of informeel, samen met anderen of alleen. Het is maar net wat er nodig is om samen vooruit te blijven gaan.

Trouwe Beschermer

“Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg”

Wat moet er gebeuren en wanneer? Dit zijn de vragen waar de trouwe beschermer zich mee bezig houdt. Daarbij richt dit type zich op uitdagingen van dit moment. Trouwe beschermers zijn geen fan van verandering, liever beschermen zij dat wat bekend en vertrouwd is. Dat steken zij ook niet onder stoelen of banken.

Onderweg houdt de trouwe beschermer zich zowel bezig met het einddoel als het proces. Problemen zijn er om op te lossen, maar niet door van de gebaande paden af te wijken.

Als het nodig is, kan de trouwe beschermer voor een autoritaire houding kiezen. Bij dreigend gevaar ondernemen zij liever snel actie dan dat zij lang praten. En bevoegdheden zijn er om te gebruiken als de situatie daarom vraagt.

Enthousiaste Aanvoerder

“Alleen ga je sneller, samen kom je verder”

De blik naar buiten! Dat is wat de enthousiaste aanvoerder typeert. Deze burgemeester richt zich op uitdagingen van de toekomst én heeft daar een visie op.

Enthousiaste aanvoerders zijn niet bang voor verandering. Sterker nog, onderweg zoeken zij rustig de grenzen op wanneer dat nodig is. Het liefst duiken zij de inhoud in om hun plannen werkelijkheid te laten worden.

Als het nodig is gebruiken enthousiaste aanvoerders hun bevoegdheden om zaken voor elkaar te krijgen. Daarbij gaan ze niet voorbij aan anderen. Met een enigszins informele houding weten zij anderen te betrekken en overtuigen. Samen onderweg naar die stip op de horizon.

Kritische Coach

“Teamwork makes the dream work”

De kritische coach is een echte bruggenbouwer die energie krijgt van contact met anderen en steeds de samenwerking opzoekt. Dit type vindt het belangrijk om anderen zo veel mogelijk te betrekken en ervoor te zorgen dat zij tot goede ideeën en besluiten kunnen komen.

Onderweg heeft de kritische coach veel aandacht voor de omgeving: is iedereen nog aangehaakt? En hoe is de sfeer? Een goed proces is minstens zo belangrijk als een mooi resultaat.

Hoewel hun houding eerder formeel dan informeel is, zijn kritische coaches erg sociaal vaardig. Ze weten goed aan te sluiten bij de leefwereld van hun publiek en houden van duidelijke communicatie.